

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 39

van **LYDIA PEETERS**

datum: 25 oktober 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**

VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Agromilieu- en klimaatmaatregelen - Enquête

Het departement Landbouw en Visserij heeft in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) in de eerste helft van 2018 een grootschalige bevraging gelanceerd bij Vlaamse landbouwers mét agromilieu- en klimaatmaatregelen en landbouwers die in aanmerking komen voor een of meerdere maatregelen. De enquête was landbouwerspecifiek zodat een akkerbouwer uit de polders bijvoorbeeld geen tijd verspilt met het invullen van vragen over erosiebestrijding op hellende percelen. Dit lezen we o.a. in een artikel van VILT (Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw) van 31 juli 2018. In hetzelfde VILT-artikel lezen we ook dat de respondenten die een agromilieu- en klimaatmaatregel uitvoeren, vaker een diploma hoger onderwijs hebben, vaker landbouwer in hoofdberoep zijn en vaker een bedrijf met een hogere standaardopbrengst hebben dan hun collega's zonder een verbintenis.

3643 respondenten, ofwel 33,9%, heeft de enquête geheel of gedeeltelijk ingevuld. 3317 respondenten zijn uiteindelijk geselecteerd voor de analyses in dit rapport.

Een agromilieumaatregel is een vrijwillige overeenkomst die de landbouwer sluit met de VLM of het Agentschap voor Landbouw en Visserij voor een periode van vijf jaar, meestal op perceelsniveau. De overeenkomst kan betrekking hebben op het natuurbeheer op een landbouwbedrijf, het realiseren van bepaalde milieudoelstellingen, het toepassen van milieuvriendelijke landbouwproductiemethodes of het behoud van de genetische diversiteit. In ruil voor deze extra inspanningen ontvangt de landbouwer een vergoeding van de overheid. Agromilieumaatregelen in samenwerking met de VLM heten ook beheersovereenkomsten. Deze overheidssteun naar landbouwers maakt deel uit van het Vlaamse plattelandsbeleid en de tweede pijler van het gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid (GLB).

In het rapport 'Wat denkt de landbouwer over agromilieu- en klimaatmaatregelen 2018' werden de resultaten van deze grootschalige bevraging weergegeven.

1. Het vlot beschikbaar maken van informatie en het geven van technisch advies over de maatregelen bevordert deelname aan de agromilieu- en klimaatmaatregelen.
 - a) Welke maatregelen zal de minister nemen om de communicatie en sensibilisering te optimaliseren?
 - b) Is het delen van kennis met ervaren landbouwers voor de minister een optie?

2. Welke maatregelen zal de minister op Europees niveau bepleiten om de administratieve belasting rond het rapporteren en controleren van dit soort maatregelen tot een minimum te herleiden?
3. Andere factoren die hen zouden kunnen overtuigen om een contract te sluiten zijn een hogere vergoeding, minder negatieve effecten op de opbrengst van het bedrijf en rechtszekerheid.

Hoe zal de minister deze belemmeringen verder aanpakken?

4. Welke inspanningen zal de minister doen om ook lagergeschoolde landbouwers en landbouwers in bijberoep aan te moedigen om dergelijke overeenkomsten te sluiten?

ANTWOORD

op vraag nr. 39 van 25 oktober 2018

van **LYDIA PEETERS**

1. Om de communicatie en de sensibilisering van landbouwers te optimaliseren worden verschillende acties ondernomen. In de komende nieuwsbrief van het Vlaams Ruraal Netwerk zal een artikel gewijd worden aan de agromilieu-klimaatmaatregelen en de resultaten van de enquête. Verder zullen tijdens toekomstige activiteiten van het Vlaams Ruraal Netwerk agromilieu-klimaatmaatregelen worden toegelicht waar mogelijk. Op de websites van het departement Landbouw en Visserij, de Vlaamse Landmaatschappij en het Vlaams Ruraal Netwerk wordt ook steeds de meest actuele informatie beschikbaar gesteld. Daarnaast werd een educatief filmpje gemaakt om de maatregel 'teelt van vlinderbloemigen' aan de landbouwers visueel voor te stellen. Dit filmpje werd ook vertoond op Plattelands-TV. Er zal bekeken worden hoe de communicatie en kennisdeling nog verder kan verbeterd worden in de toekomst.
De bedrijfsplanners van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) begeleiden de landbouwers persoonlijk bij de keuze voor een beheerovereenkomst. Zij komen langs op de boerderij en bekijken samen met de landbouwer welke beheerpakketten mogelijk zijn. Het werken met bedrijfsplanners garandeert dat beheerovereenkomsten op een verantwoorde manier worden ingezet: op de juiste plaats en rekening houdend met de natuur-, milieu- en landschapskwaliteit. Aan de uitvoering van sommige beheerovereenkomsten zijn vrij specifieke voorwaarden verbonden zodat het nuttig is dat landbouwers ook na het sluiten van een beheerovereenkomst kunnen rekenen op advies van de bedrijfsplanner.
Uit de enquête blijkt dat de VLM-bedrijfsplanners voor landbouwers de belangrijkste informatiebron zijn voor de VLM-beheerovereenkomsten. Landbouwers met een beheerovereenkomst zijn ook tevreden over die dienstverlening, zoals ook al bleek eerder uit een tevredenheidsenquête van VLM.
Voor wat de VLM-beheerovereenkomsten betreft, worden er vandaag al heel wat initiatieven genomen om de kennisdeling met en tussen landbouwers onderling te bevorderen. Ik verwijs naar de nieuwe soortenbeschermingsprogramma's voor de grauwe kiekendief en de hamster, waar de gebiedscoördinatoren regelmatig landbouwers samenbrengen om kennis en ervaringen met elkaar te delen. Een ander voorbeeld is de landbouwbeurs Agriflanders waar de VLM ook een bijdrage aan kennisdeling zal leveren onder de vorm van een studienamiddag. Daarnaast lopen er verschillende Europese projecten (zoals het patrijzenproject Partridge) en meer kleinschaligere initiatieven waarbinnen samengewerkt wordt met landbouwers en waarin kennis gedeeld wordt met en tussen landbouwers.
2. In het voorgestelde nieuwe uitvoeringsmodel voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) na 2020 streeft de Europese Commissie eerder naar concrete resultaten en vereenvoudiging dan naar een doorgedreven naleving van de regels. De lidstaten zullen zelf de steunvoorwaarden kunnen bepalen en deze kunnen afstemmen op de specifieke situatie ter plaatse. Vlaanderen zal hier streven naar maximale vereenvoudiging.
3. Het is op dit ogenblik alleen toegelaten om de subsidiabele kosten in rekening te brengen. Ze worden berekend op basis van de jaarlijkse opbrengstderiving, uitgespaarde kosten, extra kosten en transactiekosten. In het kader van het nieuwe GLB wil ik de mogelijkheid bepleiten om daarbovenop een bonus toe kennen. Die zou dan op zo'n manier ingevuld kunnen worden dat we landbouwers belonen als ze met hun

maatregelen een hoog ambitieniveau bereiken, bijvoorbeeld als landbouwers een groot aaneengesloten stuk waterloop bufferen met perceelranden.

Wanneer een landbouwer een strook of een volledig perceel aanlegt of beheert met een agromilieu- en klimaatmaatregel, heeft dat natuurlijk een impact op de opbrengst op dat perceel. Net om die reden wordt de opbrengstderving ook in rekening gebracht in de jaarlijkse vergoeding. Daarnaast merken we dat landbouwers inderdaad nog meer interesse tonen in het sluiten van een beheerovereenkomst als de maatregel gekoppeld is aan landbouwkundige productie. De vogelakkers die met een beheerovereenkomst en in het kader van het soortbeschermingsplan voor de grauwe kiekendief aangelegd worden, zijn hier een mooi voorbeeld van. Vogelakkers zijn stroken met een mengeling van gras, graan en kruiden, afgewisseld met stroken luzerne waarbij de eiwitrijke opbrengst een uitstekend groenvoeder is. In het kader van de Vlaamse uitwerking van het nieuwe GLB dat in 2021 van start gaat, wil ik laten bekijken of het principe om een beheerovereenkomst te koppelen aan een landbouwkundige productie, verder doorgetrokken kan worden.

De tijdelijkheid en de vrijwilligheid zijn en blijven de hoofdkenmerken van de agromilieu- en klimaatmaatregelen. Ze zijn ook de ingrediënten van het succes ervan. Het blijft ook belangrijk dit in de communicatie mee te nemen.

4. Hoger opgeleide landbouwers zijn eerder geneigd om agromilieu- en klimaatmaatregelen op te nemen. De landbouwers in bijberoep zijn, gemiddeld genomen, hoger opgeleid dan diegenen in hoofdberoep. De bijberoepers zijn eerder geneigd om verbintenissen te sluiten die een vorm van extensivering vragen (m.n. VLM-beheerovereenkomsten) dan de hoofdberoepers. Bij de uittekening van maatregelen in het nieuwe GLB zal met deze informatie rekening gehouden worden. Afhankelijk van het doel van de maatregelen, zal de groep landbouwers die mogelijk geïnteresseerd zijn, verschillen en kan de communicatie hieraan aangepast worden.